Groene pijler gemeente Maasgouw

SAMEN BOUWEN AAN EEN STERK EN DUURZAAM GROEN RAAMWERK

Definitief:11-03-2026

GEMEENTE MAASGOUW.

Inhoudsopgave

1 Inleiding....3
1.1 Het belang van groene verbindingen....3
1.2 Beleidsmatige context....3
1.3 Doel van dit beleidsstuk....3
2 Cruciale verbindingen....5
3 De verbindingszones individueel bekeken....7

1 Inleiding

1.1 Het belang van een groene leefomgeving voor mens en dier

De natuur staat in Nederland steeds meer onder druk. Door het hele land verstedelijken groene gebieden en verdwijnen er steeds meer plant- en diersoorten. Tegelijkertijd is het belang van een groene leefomgeving nog nooit zo groot geweest als nu: een groene leefomgeving is een onmisbare pijler in oplossingen voor actuele thema's als hittestress, wateroverlast, klimaatverandering en het behoud van de biodiversiteit.

Ook voor de gezondheid van de mens is een groene leefomgeving van essentieel belang. Een groene omgeving kan namelijk op verschillende manieren bijdragen aan de gezondheid van de mens. Natuur kan helpen bij het herstel van stress, bijdragen aan een optimale ontwikkeling van kinderen en stimuleren om meer te bewegen. Het is daarom van groot belang dat mensen toegang hebben tot groen en natuur. Een belang waar Maasgouw veel waarde aan hecht en waar actief beleid op is en wordt ontwikkeld.

1.2 Beleidsmatige context

Al direct op bladzijde 2 van het coalitieakkoord 2022-2026 'Samen bouwen' aan een sterk, sociaal en duurzaam Maasgouw' is de groene ambitie van de gemeente duidelijk verwoord: "*We geven gestalte aan een duurzaam Maasgouw. Daarom willen we de kwaliteit van onze leefomgeving versterken, met bijzondere aandacht voor natuur en biodiversiteit.*"

Die ambitie is beleidsmatig vertaald in de Omgevingsvisie Maasgouw, die op 22 februari 2022 door de gemeenteraad van de gemeente Maasgouw is vastgesteld. Daarin is opgenomen dat de gemeente Maasgouw de ambitie heeft om de kwaliteiten van de bestaande natuur te versterken en het natuurnetwerk te completeren en het aan te laten sluiten bij het al bestaande Natuur Netwerk Nederland (NNN) en dat er een groen-blauw netwerk gerealiseerd moet worden.

Om deze ambitie tot realisatie te brengen, is het project 'Groenimpuls Maasgouw' opgestart. Er is in kaart gebracht waar groene schakels, om kernen met natuurgebieden en natuurgebieden onderling te verbinden, onder druk staan of zelfs geheel ontbreken. Ook is onderzocht welke maatregelen er nodig zijn om deze schakels te beschermen en te versterken. Dit is beschreven in het plan van aanpak 'Samen bouwen aan een sterk en duurzaam groen raamwerk' dat het college op 28 januari 2025 heeft goedgekeurd.

1.3 Doel van dit beleidsstuk

Een van de middelen om de gewenste bescherming en versterking van de gebieden uit de Groenimpuls Maasgouw is het kunnen besteden van middelen uit het op te richten Omgevingsfonds Maasgouw in deze gebieden. De oprichting van dit fonds is al vastgelegd in de Omgevingsvisie Maasgouw. Met dit fonds kunnen de in de Omgevingsvisie vastgelegde ambities op het gebied van gezondheid, duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit (waaronder dus ook de vergroeningsambities van de gemeente) meer vorm krijgen.

Met deze voorliggende beleidsregel ‘Groene pijler’ worden deze gebieden aangemerkt als zoekgebieden waarin compensatieopgaven moeten landen en wordt mogelijk gemaakt dat financiële middelen uit het Omgevingsfonds kunnen worden ingezet om de gemeentelijke vergroeningsambities in deze gebieden te financieren. Het versterken van de ecologische en landschappelijke omgevingskwaliteit is leidend in deze zones.

2 Cruciale verbindingen

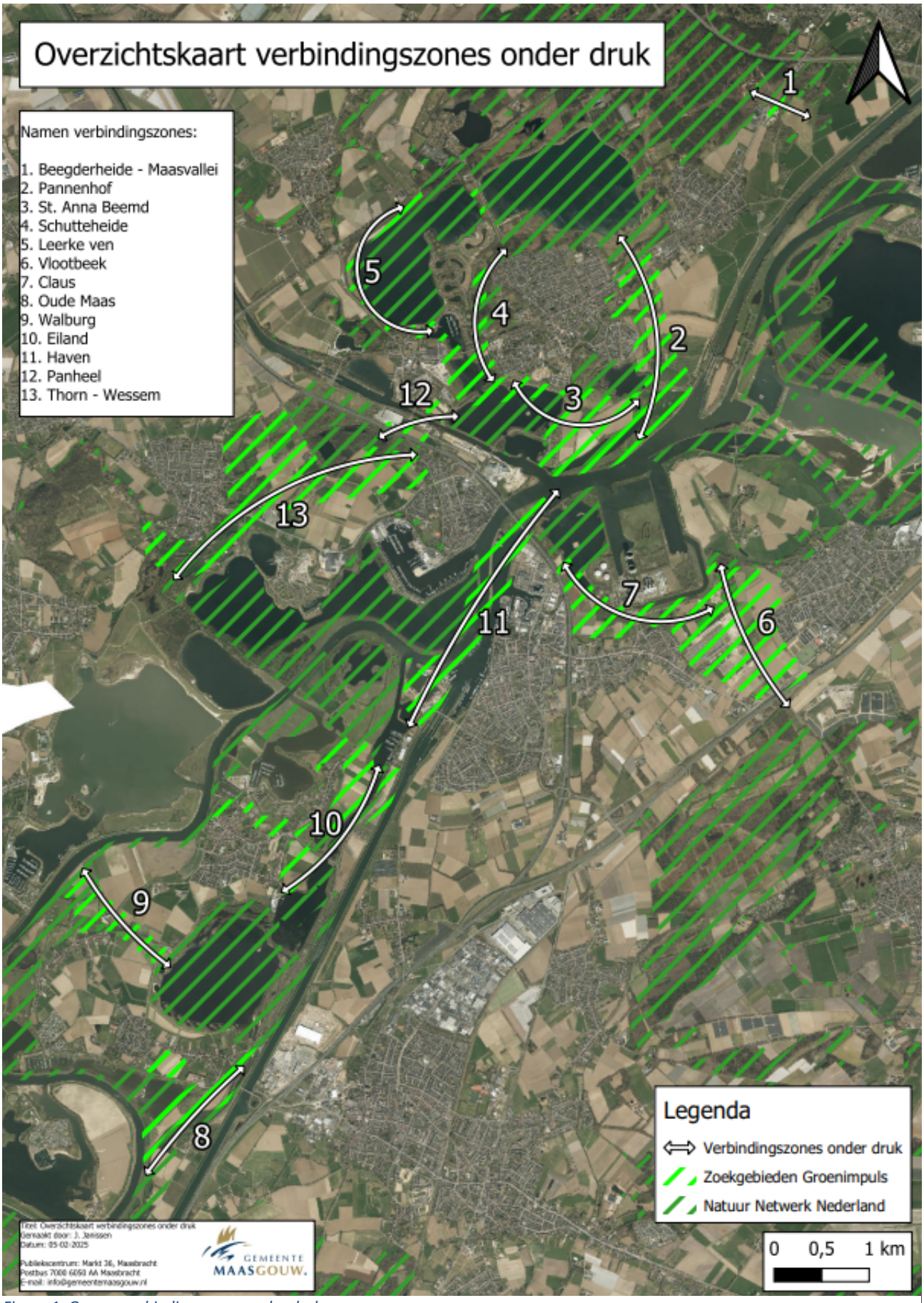
Zoals in paragraaf 1.2 is vermeld, is aan de hand van bestaand groenbeleid en het groen-blauwe netwerk uit de Omgevingsvisie gekeken waar er cruciale groene verbindingen onder druk staan. De kwalificatie ‘onder druk staan’ is aan een verbinding toegekend om verschillende redenen:

- Het betreft percelen wanneer deze bebouwd worden het realiseren van een groene verbinding niet meer mogelijk is. Dit geldt zowel voor de recreatieve als voor de ecologische verbindingen.
- Op diverse plekken zijn er percelen die in het omgevingsplan wel al de functie natuur hebben, maar in de praktijk niet zo zijn ingericht.
- Verder zijn er ook verbindingen die nu zo smal zijn dat wanneer de mens er recreëert de natuur zo onder druk komt te staan dat de natuur nauwelijks baat meer heeft bij deze verbinding.

Op basis van deze criteria zijn de volgende 13 cruciale groene verbindingen gedefinieerd:

1. Beegderheide – Maasvallei
2. Pannenhof
3. St. Anna Beemd
4. Schutteheide
5. Leerke ven
6. Vlootbeek
7. Claus
8. Oude Maas
9. Walburg
10. Eiland
11. Haven
12. Panheel
13. Thorn – Wessem

Op figuur 1 valt te zien waar deze verbindingen zich precies bevinden.

Figuur 1: Groene verbindingszones onder druk

3 De verbindingszones individueel bekeken

Nu we hebben gezien waar de cruciale groene verbindingen liggen zoomen we in op de individuele verbindingen. We bekijken per verbinding wat de bedreigingen zijn en welke gebieden als zoekgebied worden aangeduid om maatregelen te treffen om een robuuste groenstructuur te ontwikkelen. Per verbinding is dit zoekgebied op kaart aangeduid.

1. **Beegden: Beegderheide – Maasvallei**

De verbinding Beegderheide – Maasvallei staat onder druk omdat er nog maar een paar percelen zijn die een groene verbinding kunnen vormen tussen de hoge zandgronden van de Beegderheide en de uiterwaarden van de Maas.

Het grootste risico voor deze verbinding is verdere verstening tussen de bebouwing van de voormalige steenfabriek St. Joseph en de bosrand op de steilrand richting het uiterwaardegebied.

Wanneer op deze percelen rode ontwikkelingen plaatsvinden, is het realiseren van deze groene verbinding niet langer mogelijk.

2. **Heel: Pannenhof**

De verbinding Pannenhof vormt de groene verbinding tussen de Lange Vlieter en de Maasvallei. Deze verbinding staat onder druk omdat deze relatief smal is en slechts wordt gevormd door enkele cruciale percelen. Wanneer deze percelen worden bebouwd is het realiseren van een groene verbinding niet meer mogelijk.

Echter vinden er of zullen er in de toekomst rode ontwikkelingen (ontwikkeling Pannenhof en woningbouw Sleydal) plaatsvinden op percelen die cruciaal zijn voor de realisatie van een groene verbinding. Het gebied tussen Beegden en Heel wordt langzaam maar zeker steeds verder bebouwd. Als deze trend zich doorzet zullen Beegden en Heel uiteindelijk aan elkaar vastgroeien. Voor deze verbindingszones is het daarom echt ‘vijf voor twaalf’.

Om überhaupt nog een groene verbindingszone te kunnen realiseren, moeten de percelen waarop nog geen rode ontwikkelingen zijn gepland worden gekoesterd. Deze percelen zijn cruciaal om de verbinding overeind te houden.

3. **Heel: St. Anna Beemd**

De oeverzones van de Sleybeek zouden moeten dienen als groene verbinding tussen het Polderveld en de St. Anna Beemd. Omdat de oevers hier echter erg steil zijn en op een niet natuurlijke wijze zijn ingericht, functioneert deze ecologische verbinding verre van optimaal. Daarnaast hebben er in dit gebied allerlei projecten plaatsgevonden, maar is de natuur die is gerealiseerd niet goed gerealiseerd of is de verplichte landschappelijk inpassing (nog) niet volledig nagekomen.

Voor het behoud van deze groene verbindingszone vormt verdere verstening het grootste gevaar.

4. **Heel: Schutteheide**

De verbinding Schutteheide verbindt het Maasdal met het bosgebied Daalzicht ten noorden van de kern Heel, en van daaruit ook met de natuurgebieden Tuspeel en Heelderpeel langs de N273.

Deze verbinding staat onder stuk omdat deze overal erg smal is. Het bosperceel tussen het vakantiepark Boschmolenplas en de bebouwde kom van Heel ligt is op sommige plaatsen zo smal dat er slechts één pad doorheen loopt.

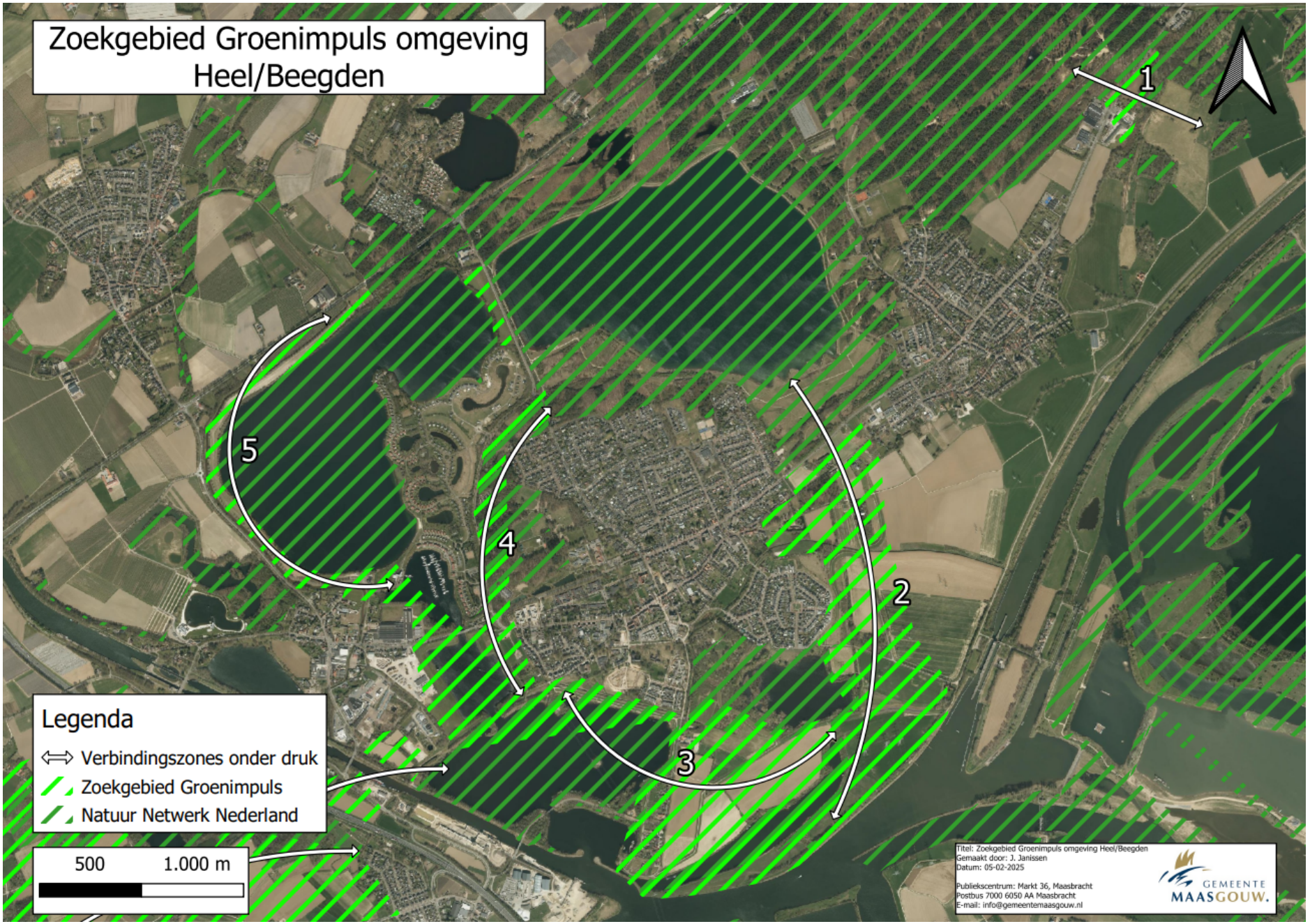
Ook voor deze groene verbinding vormt verdere verstening het grootste gevaar.

5. **Panheel: Leerke Ven**

De verbinding Leerke ven speelt een essentiële rol voor watergebonden fauna. Het water en de oeverzones van zowel het Leerke Ven als de Boschmolenplas vormen namelijk een ideaal leefgebied voor deze soorten. Om de verplaatsing van deze dieren tussen de plassen mogelijk te maken, is in het verleden een faunapassage onder de Pater Jac. Schreursweg aangelegd.

Het grootste knelpunt voor deze verbinding is dat de huidige oeverzones zeer smal zijn, waardoor ze niet optimaal kunnen functioneren. Wanneer deze oeverzones zouden verdwijnen, verdwijnt ook het leefgebied van de soorten die ervan afhankelijk zijn. Dit vormt dan ook het grootste risico voor deze verbinding.

De zoekgebieden voor de verbindingen genummerd 1 tot en met 5 zijn terug te vinden op figuur 2.

Figuur 2: Zoekgebied Groenimpuls omgeving Heel/Beegden

6. **Linne: Vlootbeek**

De verbinding Vlootbeek staat sterk onder druk en is zelfs kwetsbaar. Doordat de beek aan beide zijden sterk is begrensd door rode ontwikkelingen, is deze verbinding op sommige plaatsen nog maar amper tien meter breed. Het grootste knelpunt bevindt zich op de locatie waar de Vlootbeek de Rijksweg, het spoor en de A73 kruist.

Daarnaast zullen in de omgeving van de Vlootbeek ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden die samenhangen met de ontwikkelingen rondom de Clauscentrale. Hierdoor komt de verbinding nog verder onder druk te staan, en blijven er mogelijk slechts enkele percelen over die het mogelijk maken deze verbinding te behouden en te versterken.

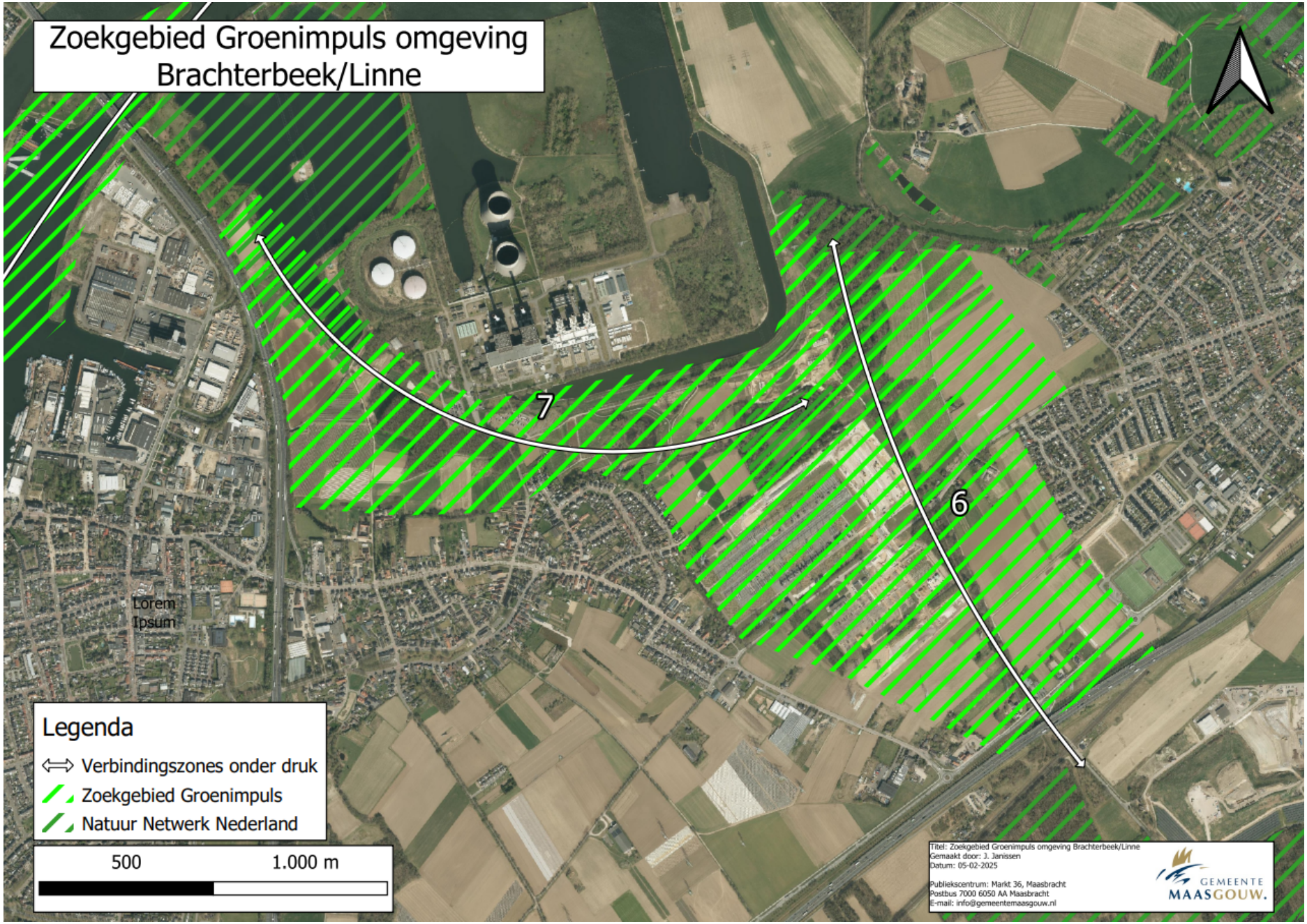
Om deze groene verbinding toekomstbestendig te maken, zal moeten worden onderzocht waar het mogelijk is om de oevers van de Vlootbeek te voorzien van robuuster groen. Hiermee kan een buffer worden gecreëerd ter compensatie van de smalle passage die onder die onder de eerdergenoemde knelpunten loopt.

7. **Brachterbeek: Claus**

De verbinding Claus staat onder druk omdat er in de toekomst ontwikkelingen zullen plaatsvinden die betrekking hebben op de Clauscentrale en de directe omgeving. Omdat dit over het algemeen rode ontwikkelingen zijn, raken de inwoners van Brachterbeek steeds meer afgezonderd van de natuur en wordt het voor hen straks niet langer mogelijk om vanuit huis een rondje door de natuur te lopen. Dit is geen wenselijke ontwikkeling.

Daarnaast liggen in dit gebied verschillende percelen die cruciaal zijn voor ecologische verbindingszones. Wanneer deze percelen worden bebouwd, is het realiseren van een groene verbinding niet langer mogelijk.

De zoekgebieden voor de verbindingen genummerd 6 en 7 zijn terug te vinden op figuur 3.

Figuur 3: Zoekgebied Groenimpuls omgeving Brachterbeek/Linne

8. **Ohé en Laak: Oude Maas**

De oude Maas vormt een belangrijke verbinding tussen de Maas en de Molenplas. Deze verbinding maakt deel uit van de grote verbindingscorridor Grensmaas en staat onder druk omdat er in deze zone nog maar weinig onbebouwde percelen over zijn die een groene verbinding kunnen vormen. Wanneer deze percelen worden bebouwd, is het realiseren van een groene verbinding op deze locatie niet meer mogelijk. Verdere verstening vormt voor deze verbinding dan ook het grootste gevaar.

9. **Ohé en Laak: Walburg**

De verbinding Walburg staat niet direct onder druk van rode ontwikkelingen, maar is in dit beleidsstuk opgenomen vanwege het gevoerde overleg met Het Limburgs Landschap en Natuurmonumenten. In dit gebied lopen namelijk grote grazers van Natuurmonumenten. Door ook de percelen bij Walburg in de toekomst een verbindingsfunctie te geven, kunnen deze grazers zich beter door het gebied verspreiden. Hierdoor ontstaat een natuurlijkere situatie, wat resulteert in een natuurlijker landschap met een hoger biodiversiteitsgehalte.

Het gebied gaat zo een verbinding vormen tussen de Molenplas en de Maas. Bovendien dienen de Maasoevers op zichzelf al als belangrijke ecologische verbindingszone en kan hier dus een enorme winst voor de natuur worden behaald.

10. **Stevensweert: Eiland**

Net als de verbindingszones Oude Maas maakt ook de verbinding Eiland deel uit van de grote verbindingscorridor Grensmaas. De verbinding Eiland staat onder druk omdat het groen langs de oeverzones van de Oude Maas ontbreekt of zeer minimaal is. Zo is op de meeste plaatsen de natuur langs de Oude Maas slechts enkele meters breed, wat te smal is om te functioneren als ecologische verbindingszone. Daarnaast moet worden voorkomen dat de oeverzones verder verstenen.

De zoekgebieden voor de verbindingen genummerd 8 tot en met 10 zijn terug te vinden op figuur 4.

Figuur 4: Zoekgebied Groenimpuls omgeving Ohé en Laak/Stevensweert

11. **Maasbracht: Haven**

De verbinding Haven staat onder druk omdat de haven van Maasbracht heringericht zal worden. Dit heeft gevolgen voor de ecologische verbindingsfunctie van de Maas en haar oevers. Door de activiteiten die in het havengebied plaatsvinden is er veel overbodige verlichting aanwezig. Dit heeft negatieve gevolgen voor de fauna die langs de Maas migreert.

Tegelijkertijd verdwijnt het groen langs de oevers om plaats te maken voor industrie. Dat is niet alleen nadelig voor de natuur maar ook voor de mens, want de landtong en oeverzones kennen ook een recreatief medegebruik. Het is daarom van belang om het groen mee te nemen bij de planvorming voor de herinrichting van de haven.

Om de verbindingsfunctie van de Maas te kunnen behouden, moeten de oeverzones waar nog geen rode ontwikkelingen op hebben plaatsgevonden worden gekoesterd. Verdere verstening van deze oevers moet dan ook worden voorkomen.

Het zoekgebied voor deze verbinding is terug te vinden op figuur 5.

Figuur 5: Zoekgebied Groenimpuls omgeving Maasbracht

12. **Panheel**

De verbinding Panheel staat onder druk omdat enkele (wild)tunnels die onder de A2 lopen de verbinding vormen tussen het Meggelveld en het Polderveld. Deze (wild)tunnels worden door de plaatselijke fauna gebruikt om tussen bovengenoemde natuurgebieden te migreren. Echter is het groen rondom deze tunnels erg fragiel. Wanneer er op deze percelen rode ontwikkelingen plaatsvinden is het realiseren van een groene verbindingen niet meer mogelijk.

Door meer natuur rondom deze (wild)tunnels te ontwikkelen wordt de toeloop naar deze tunnels robuuster en zal de ecologische verbindingsfunctie van de tunnels behouden blijven. Bovendien wordt het ook voor de inwoners van Panheel en Wessem aantrekkelijker om een ronde door de natuur te gaan lopen zonder dat ze ergens met de auto heen moeten gaan.

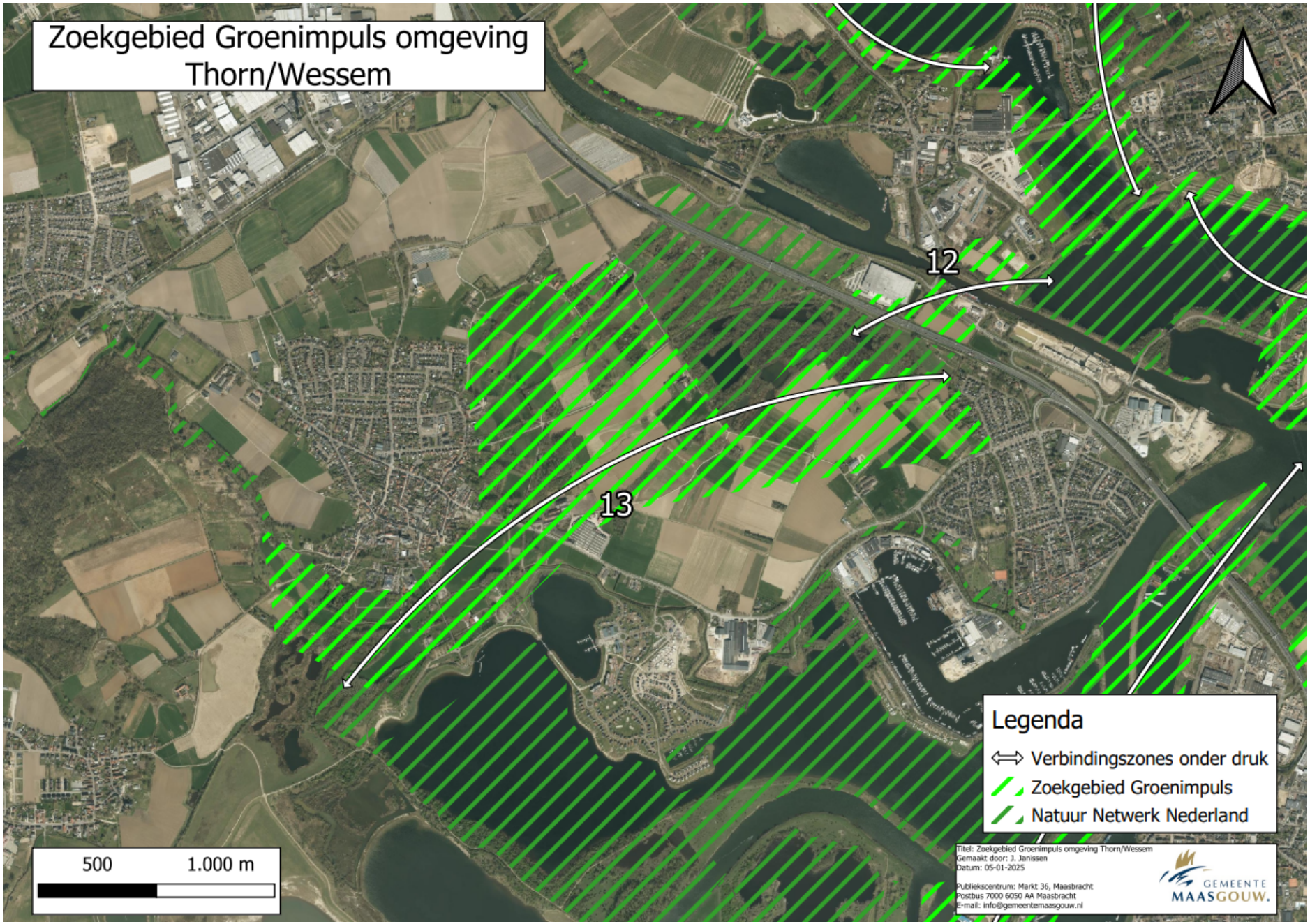
13. **Thorn-Wessem**

De verbinding Thorn-Wessem staat onder druk vanwege verschillende ontwikkelingen die in de directe omgeving van Thorn en Wessem nog gaan plaatsvinden. De ontwikkelingen (beekverlegging, dijkversterking, nieuwbouw, standplaatsen woonwagens, transitie industrieterrein ect.) leggen allemaal een ruimtelijke claim op het gebied. Dit in combinatie met de rode ontwikkelingen die in het verleden al hebben plaatsgevonden heeft ertoe geleid dat de kernen Thorn en Wessem langzaam maar zeker naar elkaar toegroeien.

Op dit moment is er nog maar een handjevol locaties over waar groen een aaneengesloten versteend lint tussen Thorn en Wessem voorkomt.

Door verdere verstening van het buitengebied tegen te gaan en te investeren in groen op de juiste plek kan worden voorkomen dat beide kernen aan elkaar gaan groeien en dat de oeverzone van de nog aan te leggen beek landschappelijk, ecologisch en recreatief beter zal functioneren.

De zoekgebieden voor de verbindingen genummerd 12 en 13 zijn terug te vinden op figuur 6.

Figuur 6: Zoekgebieden Groenimpuls omgeving Thorn/Wessem